

Vernesa Manov

24.08.2026. 14:38
Pogledano: 639 puta

Kombinovana tvorba riječi: prefiksalno-sufiksalna tvorba

Učenici usvajaju pojmove iz mirovnih inicijativa u nastojanju sprječavanja bilo kakvih konflikata između ljudi

Tags

Učenje jezika

Organizacijski oblik nastave

Predmetna nastava 9. razred

Vrsta nastavnog procesa

Osnovna vrsta nastave - Redovna nastava

Suradnja škole sa roditeljima i zajednicom te razvoj školskog kolektiva

Aktivnosti sa učenicima

Trajanje

45 minuta

Oblasti

Jezičko-komunikacijsko područje

Predmet

Bosanski jezik i književnost

Ključne kompetencije

Kompetencija pismenosti

Ciljevi i ishodi učenja i poučavanja

Ishodi učenja i poučavanja:

Učenik/ca će moći:

- da prepoznaje osnovne specifičnosti tvorbe riječi;
- razlikuje tvorbene nastavke jedan od drugog te od osnove i korijena riječi;
- da objašnjava gramatička pravila i načine spajanja tvorbenih nastavaka na osnove riječi;
- da uočava mogućnosti stvaranja različitih oblika riječi postupkom kombinovane tvorbe riječi.

Detaljan opis realizacije

Aktivnost 1

Učenici dolaze u već uređen kabinet u kojem su stolovi grupisani u tri niza tako da su na jednom od dva krajnja reda stolova smješteni plavi hamer paper sa natpisom OTOK SUFIKSA i razbacani listići sa različitim sufiksima poput -ski, -čki, -an, -ac, -lac, -telj, a na drugom hameru ljubičaste boje sa natpisom OTOK PREFIKSA razbacani su listići sa različitim prefiksima poput – op, -is, - nad, -po. U redu stolova u sredini postavljen je hamer OTOK TVORBENIH OSNOVA sa potpuno praznim listićima.

Aktivnost 2

Svi učenici pred sobom imaju i TVORBENU PRIČU koju kao grupa čitaju nekoliko minuta, a priča izgleda ovako: „Prije mnogo godina, pri nastajanju ovog jezika došlo je do strašnog i velikog sukoba dijelova riječi. Sufiksi su htjeli da su oni važniji od prefiksa, prefiksi od sufiksa. Korijen i osnove riječi je uznemiravalo to svađanje i nadjačavanje ko je jači, važniji i ko ima značajniju ulogu u stvaranju novih oblika riječi. Zbog tog stalnog sukobljavanja sufiksi su osvojili jedan, a prefiksi drugi otok na kojem sad žive. Međutim, shvatili su da takvi, sami i nedovršenih značenja ne mogu opstati. Molbe su postale vapaj koje su čuli osnove riječi. Poslale su na oba otoka isti odgovor koji je glasio: Istog trenutka kad kročite na naš OTOK TVORBENIH OSNOVA potpisat ćete TVORBENU MIROVNU KONVENCIJU kojom garantujete međusobno poštivanje i zajedničku izgradnju smislenih riječi koje ne vrijeđaju i ne omalovažavaju druge i drugačije. Nakon toga slijedi gradnja zajedničkih TVORBENIH RIJEČI. Ko se pokaže kao bolji graditelj, dobiva nagradu! Vi ste tu, dragi učenici da okončate stalne konflikte otočana i izgradite bolji život na otoku koji je besmislen i beznačajan ako ostane bez nekog dijela riječi.“

Aktivnost 3

Nakon što preraspodjele snage i uloge ko će kakvu ulogu imati u razvrstavanju torbenih nastavaka učenici iz grupe OTOK PREFIKSA I OTOK SUFIKSA počinju zajednički stvarati moguće osnove kako bi i prefiksi i sufiksi bili dio tvorbenog procesa u nastajanju riječi. Samim ovim Aktivnostima počinje

zajednička kombinovana tvorba riječi da se realizuje, ali i međusobno komuniciranje sa svim elementima zdrave i normalne komunikacije.
Aktivnost 4 Prilikom formiranja listića pažljivo voditi računa da jedan sufiks ostane neparan kako bi se novim zadatkom postigao takmičarski duh između učenika: Onaj učenik koji u toku naredne tri minute, na ponuđeni prazan prostor hamer papira, napiše najviše riječi sa tim sufiksom i nekim odgovarajućim prefiksom postaje POČASNI ČLAN MIROVNOG VIJEĆA tog otoka.

Aktivnost 5

Kad završe takmičenje u pisanju tvorbenih riječi sa ponuđenim sufiksom i određenim osnovama i prefiksima, biraju najljepše riječi o miru, suživotu, saradnji, podršci i nenasilnoj komunikaciji. Od tih tvorbenih riječi (primirje, suživot, zaljubljivanje, oživljavanje, saradnja, učvrstiti, potpisivanje, razgovarati, doprinositi) kod kuće napišu nastavak TVORBENE PRIČE koja će krasiti uz prigodne datume i pano na holu škole kao ideja, oporuka, poruka i dokaz da „NEMA PUTA MIRU, MIR JE PUT!“.

Aktivnost 6

Nakon što nastavnica nagradi učenike odličnim ocjenama, učenici postavljaju OTOK TVORBENIH RIJEČI na vidljivo mjesto u učionici da bude i podsjetnik i odgovori za gramatička, ali i mirovna pitanja svim učenicima.

Potrebni resursi
Hamer papiri, stikeri, flomasteri, različiti sitni rekviziti poput plastike ili plastelina kako bi se stvorila slika otoka.

Praćenje i procjenjivanje
/

Ideje za domaće zadaće (nastavak aktivnosti) i uključivanje roditelja
/

Savjeti za druge nastavnike/ce kod realizacije ove lekcije/teme
/

Metode i tehnike
Metoda razgovora

Collections

Priprema za čas - Osnovna škola

Mirovna pedagogija: kompendijum priprema za čas